

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש י חשון תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 5:31 תל-אביב: 5:46 חיפה: 5:37 מוצאי שבת: ירושלים: 6:43 תל-אביב: 6:44 חיפה: 6:43 ר"ת: 7:23

פרשת לך לך

תפלה על הזולת

להתפלל ולבקש רחמים על הזולת הנמצא בצרה ומצוקה וזקוק לישועה!

נלמד מהפסוק: "עד מקום שכם" (פרק יב-ו)

וכתב רש"י: להתפלל על בני יעקב כשיבואו להלחם בשכם. כיוצא בזה פירש רש"י על הפסוק להלן: "ויבן שם מזבח" (יב-ח): נתנבא שעתידין בניו להכשל שם על עוון עכן והתפלל שם עליהם. כמו כן אומרים חז"ל (מד"ר לט-יא) על אברהם אבינו ש'היה מתפלל על עקרות והן נפקדות, על החולים והם מרויחים'.

ראוי לזכור תמיד את דבריו המאלפים של החפץ חיים (בספרו מחנה ישראל - פרק י) על דרכה של תפלה, בין אם מתפלל על עצמו או על אחרים, וכך כתב: "ואפילו אם אירע באיזה ענין, שנפל ביד אויבים המציקים לו, מכל מקום אל יפול לבו עליו, וידע כי הכל תלוי ביד השי"ת. ואפילו אם יודע האדם שאין בו תורה ולא מעשים טובים, אעפ"כ אל יחשה מלהתפלל לה' שכן התפלה והתחינה גדול מאוד.

וכדאיתא בתנ"א: אמר הקב"ה, הרי אני מודיעך מקצת דרכי, כשאני רואה בני אדם שאין בהם תורה ומעשים טובים וכו' ורק שהם עומדים ומברכים ומרבים בתחנונים לפני, אני נזקק להם שנאמר "פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם". וכן איתא במדרש תנחומא שאפילו אין אדם ראוי להענות בתפלתו ולעשות עמו חסד, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים, עושה חסד עמו.

ומוסיף הח"ח: והתפלה שמתפלל על ענין זה לה' איננו דוקא בתפלת "שמונה עשרה" אלא בכל עת שירצה יוכל להעתיר לה'. וגם תפלה זו איננו דוקא בלשון הקודש אלא אפילו בלשון שמורגל בה מנעוריו. אך העיקר צריך שלא יחסר בה שני דברים: (א) שתהיה מעומק הלב ולא מהשפה ולחוץ. ואם יכול לעורר לבו לבכי מה טוב, וכמאמר חז"ל: "כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה שלא ננעלו".

(ב) שיכוון שתלך תפלתו דרך ארץ ישראל ומשם עד ירושלים ומשם לבית קדשי הקדשים. וכו' וכשעושה כן בוודאי לא תשוב תפלתו ריקם.

באחת משיחותיו אמר הגרמ"ד סולובייציק זצ"ל: בחודשים תמוז-אב תש"א היה נראה יום יום כאילו הגרמנים ימ"ש מצליחים לחדור לארץ הקודש והקיפו את הארץ הן ממצרים והן מסוריה, והתפללו באותם ימים היו נורא ואיום! במאה שערים, בשערי חסד ובזכרון משה התכנסו לומר תהלים ללא הרף שבעה ימים ושבעה לילות, ואחר כל ספר תהלים זעקו י"ג מדות ותקעו בשופרות, וברית כרותה ל"ג מדות שאינם חוזרות ריקם. ובסייעתא דשמיא אחר שבוע סגנו הגרמנים אחרו.

וכבר אמר הגר"א זצ"ל, שאם היו ישראל מתפללים על הצרות, לא היה בכח שום צרה לצאת לפועל, ובלא תפלות וי"ג מדות יש בכח הגזירה לצאת לפועל.

הכל תלוי בתפלה...

יהודי פשוט שכמעט ולא ידע לקרוא, נזדמן לבית המדרש הגדול שבעיר בריסק וראה אותו גדוש ביהודים מכל הגילאים יושבים והוגים בתורה בשמחה ובסקירה עצומה מתפללים איש עם רעהו בריתחא דאורייתא ובהתלהבות דקדושה.

נתקנא בהם האיש והצטער מאוד על שהוא אינו יכול ללמוד ואינו קולט מה שכתוב בגמרא. ניגש במר נפשו אל הגר"ל דיסקין זצ"ל ושטח בפניו את מרירותו מדוע נגרע הוא מאחרים שכולם קולטים ורק מוחו אינו קולט מאומה.

אמר לו הגר"ל: "יש לי עבודך עצה. תבקש מאת השי"ת שיפתח בפניך את אוצרות תורתו. שיפתח את ראשך ומוחך ותדע ללמוד". מיהר האיש לגשת לארון הקודש, פתחו והחל בוכה בדמעות שלישי, "רבש"ע מדוע לא אזכה אף אני לקלוט דברי תורתך. אנא ממך עשה שגם אני אוכל ללמוד ולקלוט את דברי התורה". לאחר מכן קיבל על עצמו להתמסר ללימוד התורה בכל לבו ונפשו.

ואכן ניגש האיש לארון הספרים והוציא את הגמרא הראשונה שנזדמנה לידו והחל ללמוד בהתמדה. מני אז לא פסק מלהגות בתורה כל ימי חייו וזכה לחבר ספרים חשובים בתורה ובהלכה עד שנעשה לאחד מגדולי התורה.

הלמות עמלים - ח"ב

לשוחח עם הקב"ה...

סיפר הגר"מ שכטר שליט"א: שמעתי לפני שנים רבות על אחד מראשי הישיבות הגדולים שבעת שהיה הוגה בתורה בחדרו היו שומעים אותו לעתים קרובות משוחח עם מאן דהו.

ותמהו עם מי הוא משוחח כשאין עוד איש בחדרו, עד שראו שבכל פעם שמתעוררת לו קושיה בלימודו, פונה הוא להשי"ת ומדבר אליו כדבר איש לרעהו: "רבש"ע אינני מבין את דברי התוספות והיה מפרט את קושייתו כתלמיד לרבו. ולאחר מכן סיים ואמר: "רבש"ע מודה אני לך שהארת את עיני וזיכית אותי להבין את הדברים". וכך נהג בכל דבר וענין לדבר כביכול עם השי"ת.

כדת נפש משיבת

עלון השבוע פרשת לך-לך הוקדש לעילוי נשמת

הרב פנחס הלוי בן הרה"ג רבי שמואל שמעלקא הלוי רוזנבאום זצ"ל הי"ד

שיום היאהרצייט חל היום - נלב"ע י"ג מרחשון תשמ"א

ה. נ. צ. ב. ה.

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "זאת הנפש אשר עשו בחרן" (פרק יב-ה)

וכתב רש"י: "שהכניסן תחת כפני השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו". ושאלו חז"ל (במד"ר): איך יתכן שעשו את הנפש, והרי אם מתאספים כל באי עולם לברוא אפילו יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה! אלא אלו הגרים שגיירו, וללמדך שכל המקרב והמגייר... כאילו בראו. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צט): כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר "זאת הנפש אשר עשו".

את החובה לעשות נפשות לתורה, לומד האור החיים הק', בדרך דרש, מהפסוקים "לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיק. ואם לא קרוב אחיך... ואספתו אל תוך ביתך... עד דרוש אחיך אותו והשבותו לו" (דברים כב-א,ב).

ואלו תמצית דבריו של האוה"ח: "שור ושה" אלה הם בני אדם שנמשלו כבהמות. "אחיק" - הוא הקב"ה "נדחים" על דרך הנאמר "ונדחת והשתחית להם"... שהעובר פי ה' יקרא נידח. וציוה ה' שלא יתעלם מהם אלא ישיבם "לאחיק" הוא אלוקי עולם.

וממשיך הכתוב "ואם לא קרוב אחיך..." מדבר על זמן הגלות האחרון כי לא קרוב "ולא ידעתו" - שנסתם הקץ. ואין יודע מתי יבוא, וזה יסובב הרחקת הלבבות מהאמונה. עם כל זה מצוה ה': "ואספתו אל תוך ביתך" - זה בית המדרש, ותלמדהו אורחות חיים וכו', וזה יהיה עד שיתרצה ה' וידרשהו, ככתוב "עד דרוש אחיך אותו והשבותו לו".

בדומה לזה אמר הגרי"ש אלישיב זצ"ל באחת מדרשותיו: במצות עשה של השבת אבידה נאמר "השב תשיבם" אפילו מאה פעמים (ב"מ לא). ואם באבדת ממנו אמרו, באבידת גופו לא כל שכן. גם כאשר נראה על אחד מישראל שהוא כבר אבוד לגמרי, יתכן שהוא מחכה על קריאתו כאבידה המתבקשת.

גם לנו יש אבידות - אמר הרב אלישיב - אבל אין אנו מרגישים בהם. יש לנו "אבידה המתבקשת", אבידה שעדיין לא מצאה את מקומה, והיא מחפשת את הרועה. כך אלו הפוסחים עוד על שתי הסעיפים, עומדים ותועים, עלינו להכריז על אבידתנו אולי ישמע קול ההכרזה.

בזמן שבית המקדש היה קיים, שלוש פעמים בשנה בהקבץ כל ישראל יחדיו, היו מכריזים על אבידות בירושלים, ונקרא המקום אבן הטוען "כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם, וכל מי שמוצא אבידה נפנה לשם. זה עומד ומכריז, וזה עומד ונותן סימנים ונוטלה" (ב"מ כח). אבל "משחרב בית המקדש, שיבנה במהרה בימינו, התקינו שיהיו מכריזים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות". עלינו להכריז ולקרוא לאותם אובדים! ומקום ההכרזה הוא: "בבתי כנסיות ובבתי מדרשות" ואולי נשיב על ידי זה לב בנים על אבותם.

ומסיים הרב אלישיב: הכתוב אומר "מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית" (משלי יח-ט) כשאחד מתרפה במלאכתו בשעה שאין מצויין משחיתים ומחדלים, אמנם זה לא בסדר, שכן לא פעל בהתאם להתחייבותו. אבל אי אפשר להגדירו כשותף להרס - כאילו יש לו חלק בחורבן, לא כן בשעה שיש משחיתים והוא מתרפה במלאכתו, הרי הוא אח ועזר לבעל משחית.

מציל יקר מזולל...

בישיבת סלבודקה למד תלמיד יתום מאביו שהיה בעל כשרונות גדולים מאד. אמו האלמנה רצתה שבנה יעזור לה לפרנסתה ושהוא עצמו יוכל "להסתדר בחיים", על כן הוציאה אותו מהישיבה ושלחה אותו ללמוד אצל שערן את מלאכת השענות.

הדבר נודע לראש הישיבה הסבא מסלבודקה - הגאון רנ"צ פינקל זצ"ל, הוא קרא לתלמיד והסביר לו שעל ידי הצעד הזה שעשה הוא הורס את כל אושרו ועתידו. שכן לפי כשרונותיו הגדולים, עתיד הוא להיות גאון בישראל אשר שמו ילך מקצה העולם ועד קצהו, והכל יהללו וישבחו אותו.

המשיך הסבא מסלבודקה והמחיש לתלמיד עד כמה טפשי הדבר שבמקום לשבת בכבודו של עולם, בוחר הוא להיות שערן, שאף אם יצליח במלאכתו, ישאר אדם פשוט, שאיש לא יכירו ואיש לא יכבדו.

נכנסו הדברים ללבו של התלמיד, הוא זנח את תוכניתו להיות שערן וחזר לשיבה. שם השקיע את כל כשרונותיו וכוחותיו בלימוד התורה והתעלה לאחד מגדולי התורה הידועים.

תנה"מ

כבודו עושה "יש מאין"...

כאשר ביקר כ"ק האדמו"ר בעל ה"דמשק אליעזר" בלובלין, קיבלו המהר"ם שפירא זצ"ל בכבוד ובהוקרה. התפעל ה"דמשק אליעזר" מאוד מתלמידי ישיבת חכמי לובלין, שבתוכם נמנו עלויים מופלגים ואמר למהר"ם: מקנא אני בו שזכה לתלמידים מופלגים כאלו. אמנם גם לי יש ישיבה, אף לי תלמידים, אך לדרגות כאלו לא הגיעו.

השיבו המהר"ם: "אדרבה! אני מקנא בו ובישיבתו! שכן אני נוטל בחור תלמיד חכם ומוסיף ידיעות לידיעותיו הקודמות. הנני נוטל בחור ירא שמים ומוסיף יראה על יראתו. אך כבודו נוטל בחורים שבעיקרם רחוקים מתורה ומיראה והופכם לתלמידי חכמים ויראי שמים! וכי לא גדולה שלו משלי? הוא עושה "יש מאין". בעוד שאני אינני עושה אלא "יש מישי"

האור המאיר

"בגלל היחס המלבב..."

מקורבי הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל סיפרו על כמה וכמה בני אדם שהיו רחוקים מדרך היהדות אך לבסוף השיבו דרכיהם וחזרו בתשובה שלימה בגלל היחס המלבב שגילה כלפיהם.

סיפר אחד מהם שבכל פעם שבא למחיצתו של רבי יהודה הקביל פניו בכזו לבביות ואף כיבדו בקימה... אדם שני סיפר שפנה אל הרב צדקה בשאלה פרטית, שייסכים ללמוד עמו בכל יום שיעור ביהדות, ומבלי לחשוב השיבו מיד בחיוב...

וזאת ליהודה

השקעה ופירותיה...

מעשה בבחור בישיבה קטנה, בן למשפחה מבית קשה מאוד, מצבו של הבחור עצמו היה מעורר רחמים, הוא לא הבין מאומה בלימוד הגמרא, ונאלץ היה לעבוד ולשרת במטבח הישיבה.

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל היה יושב עמו ומשקיע בו הרבה, ואף החזיקו שנה נוספת בישיבה. רבים תמהו מה ראה על ככה להשקיע כ"כ הרבה מאמץ וכוחות בבחור זה שלא נראה עליו שיש לו סיכויים שייצא ממנו משהו... אך רבי מיכל יהודה לא התייאש ולא הרפה ממנו. אביו של הבחור שלא חפץ בלימודו בישיבה היה מגיע לתהות על קנקו לבדוק האם יש תועלת בהשארתו בישיבה, ורבי מיכל יהודה השיבו שמתקדם בלימודיו.

לאחר שנכנס הבחור לישיבה גדולה עזב לפתע את לימודיו והלך לשרת בצבא. צער גדול היה מזה לרבי מיכל יהודה. ואולם לפליאת הכל שב אותו בחור ללמוד תורה בישיבה בחשק רב זה בזכרו את ימיו הטובים במחיצת רבו, וזכה להקים בית של תורה לתפארת. או-אז ראו הכל את פירות ההשקעה הגדולה שהשקיע בו רבי מיכל יהודה שבכך הצילו ואת כל הדורות אחריו לנצח.

דרכי החיים

השפעת מאכלות אסורות...

פעם ניגש יהודי בשברון לב לפני החפץ חיים, כשהוא מבקש ומתחנן על נפשו, שיבקש החפץ חיים רחמים על בנו שנתחבר לחבורת מרעים ריקים ופוחזים, שהשפיעו עליו לסור מדרך הישר רח"ל.

כששמע זאת החפץ חיים, שאל את האב, האם בנו הגיע בהתדרדרותו למצב כזה שאכל כבר מאכלות אסורות? השיב האיש בצער שאכן גם לשפל כזה הגיע המצב, ובנו אכל מאכלות אסורות...

אם כך - נענה החפץ חיים ואמר לאב - קשה מאוד לפעול ולעשות עבורו מאומה... אמר האב לחפץ חיים: אמנם בני אכל פעם מאכלות אסורות ואולם תיכף לאחר מכן הקיא את כל מה שאכל. העיר החפץ חיים ואמר: אם כן, אפשר לפעול עדין להצילו!

חומרת עוון ההתחברות לרשעים

באחת הדרשות דיבר כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל בחריפות נגד כל התקרבות והתחברות עם הכופרים והאפיקורסים למיניהם. בתוך דבריו סיפר מעשה נורא שאירע עם הגאון רבי הירץ מלנוב זצ"ל, שבימיו הרימו ראש אנשי כת ש"צ ימ"ש, ויבואו גם אליו לפתותו בחלקת לשונם. ואמנם הוא בצידקותו סירב לשמוע להם מאומה...

ואולם אחרי שהלכו ממנו ועזבוהו, אירע לו ששכח בסעודה ליטול ידיו במים אמצעים אחר שאכל דגים, הוא הבין מיד שזו התוצאה מן ההרס שלהם אשר נבלע בקרבו באין משים.

הזדרז, איפוא, שלח להקהיל תיכף ומיד בבית המדרש את כל בני עדתו, ועלה לדרוש בפניהם אזהרה חמורה כי יבדלו ככל האפשר מן האנשים החטאים האלה.

בדרשתו סיפר רבי הירץ בפני קהל ועדה את מה שאירע לו, ששכח ליטול ידיו במים אמצעים, בהוסיפו שזה סימן ברור כי נדבקה בו שמץ משלהם, ומאחר שאמרו חז"ל (ועבודה זרה יז.) "כל הפורש ממינות מיית", על כן כינס את כל הקהל לבית המדרש כי חפץ להפרד מהם... באשר בוודאי לא יוסיף לחיות עוד. וכך אמנם הוה, שיצא נשמעו תיכף ומיד באותו מעמד, ויהי הדבר לחרדת אלוקים.

"עד כדי כך חמור העוון של התחברות לרשעים ולכופרים" - סיים הרבי מקלויזנבורג את דבריו.

לפיד האש

"שלא להדמות להם..."

חובת ההתרחקות מן הזרמים הפסולים, לא פסקה מפיו של הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, אחד מתלמידיו לשעבר בא לבשרו כי נולד לו בן וביקש את ברכתו שהבן יגדל להיות יהודי טוב, ולא סתם יהודי, אלא יהודי עפ"י הבנת רבי אהרן...

פתח רבי אהרן ובירכו: "יהא רעוא מן שמיא שיזכה להיות דבוק בתורת ה', ואילו לרוחות הזמן לא תהיה כל השפעה עליו".

נהוג היה בישיבתו "בית מדרש גבוה" שכאשר קראו את ראש הישיבה לעלות לתורה היו אומרים "יעמוד מוריננו ורביננו" ולא מכריזים את שמו המלא, כפי שקוראים לאדם אחר "יעמוד פלוני בן פלוני", וזאת מפני יראת הכבוד.

באחד הימים נודע לרבי אהרן כי בבית תיפלתם של הקונסרבטיבים בליקווד, נהוג לקרוא לעולים לתורה בקיצור "יעמוד הכהן" "יעמוד הלוי" "יעמוד שלישי" וכן הלאה מבלי לנקוב בשמותיהם. מיד הורה לגבאי הישיבה, שמכאן ואילך יקראוהו לתורה בשמו ובשם אביו, דוקא, בכדי שלא להדמות להם אפילו במשהו ח"ו.

הלמות עמלים

להתרחק מחברים רעים וממקום קלוקל שהשפעתו רעה!

נלמד מהפסוק: "וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" (פרק יד-ג)

וכתב רש"י: "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו" וכן ברש"י על הפסוק "ואנשי סדום רעים וחטאים" (ג'ג) נדרש לוט לגנאי. שאף על פי שהיו רעים וחטאים, לא נמנע לוט מלשכון עמהם.

כאשר בני ישראל סבלו את עול הגלות במצרים, ישבו ציפורה אשת משה ובניו במדין בחירות גמורה. והנה בא משה לקחת את אשתו ובניו לשוב אתם מצרימה, ומובא במד"ר (שמות ד-ב) כיצד השתומם יתרו על כך עי"ש, ואמר לו משה שמוליכין למצרים כדי שיצאו ויעמדו על הר סיני לשמוע מפי הקב"ה "אנכי ה' אלוקיך"... ועל כך השיב לו יתרו "לך לשלום".

ותמה הגרי"ש אלישיב זצ"ל: אם רוצה משה שבניו יעמדו בהר סיני, מדוע הוא צריך להורידם למצרים, הרי יכל להשאירם אצל יתרו, ולאחר שיצאו בני ישראל, יסעו בניו הישר ממדין להר סיני ולמה להם להכנס בתוך מצרים?

אלא - ביאר הרב אלישיב - כי ידע משה שאם בניו לא יתגדלו בתוך בני ישראל ויראו את צרות העם, ואת הפדות והגאולה, לא די במה שיבואו להר סיני, כי איך יחדרו לתוך ליבם המלים "אנכי... אשר הוצאתיך"... אם לא יתגדלו בתוך הסביבה שעל יד משה רבינו.

כי מי שרוצה שבניו יקבלו את התורה, עליו לדאוג שיגדלו בתוך סביבה טובה וראויה על יד הצדיקים ולא בסביבות העם ופורקי עול. ומכאן - מסיק הרב אלישיב - שעל אף החינוך הטוב שנתן לבניו. אך אם האוירה בבית לא מתאימה לאותו רוח שבת"ת, קשה מאוד שיהיו הבנים גדלים בתורה כפי ששואף.

כאשר השלים הסבא קדישא הגה"צ רבי שלמה אליעזר אלפנדר זצ"ל לערוך תשובתו בענין האתרוגים המורכבים, התבטא בזה הלשון: על אתרוג מורכב עוד יכול אני ללמד זכות, ובלית ברירה המברך עליו אינו מפסיד. אבל על "חינוך מורכב" לילדים, שאינו על טהרת הקודש, ואור עם חושך משמשין בו בעירבוביה, על זה אין למצוא שום זכות! חינוך כשר לצאצאים היא מצוה דאורייתא, ונוהגת בכל מקום, בכל המשנה בכלשהו ופוגם בטהרת החינוך, מתחייב בנפשותם!

עם זאת השתדל הרב אלפנדר להרחיק מריב ומדון עם אנשים שפגיעתן רעה. בשולי אחת מאיגרותיו כתב: "אף שכתבתי שצריך להתרחק ממושעי ישראל והעבריינים, אמנם ודאי שאין ליראי ה' לילך לבית הכנסת שיש שם אנשים כאלו ולהתקוטט עמהם, שזוהי עצת יצר הרע לעשות בילבולים בלי תועלת... וצריך להתבונן היטב בחכמה ודעת שלא להכשל בדבר הזה".

באגרת למקורבו (הובא בספר **שיבני אור**) כתב הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל את הדברים הבאים: "מאד מאד נחוץ שמירה וזהירות גדולה שלא להיות נגרר אחרי בני הנוער המתרחקים מגבול תורתנו הקדושה, ועיניהם חשכו ולא יכלו להתבונן במאור תוה"ק, אשר רק היא ממלאת אורה ושמחה בלב האדם הזוכה להחיות את נפשו.

ובאגרת נוספת כתב: "ראה להתחבר עם בעלי כשרון, בעלי בינה חכמה ודעת, אבל בתנאי קודם שיהיו יראי השי"ת, אוהבי תורה. תתחכם להתרחק כמטחוי קשת מאלו שפנו עורף ח"ו לתורתנו תורת חיים.

גם כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ - רבי חיים מאיר הגר זצ"ל (בספרו **אמרי חיים** - פרשת בשלח) הזהיר על כך בדברים הבאים: התחברות עם הרשעים רעה ומסוכנת מאוד... אברהם אבינו עמוד החסד, נתן לחם ומזון לכל הנבראים, אך למלאכים שנדמו לו כערבים אמר "ואקחה פת לחם וסעדו לבכם", בתנאי ש"אחר תעבורו" - שמיד לאחר האכילה תלכו לדרכיהם, איני רוצה חברותא עמכם. וכן ללוט אמר אברהם: "הפרד נא מעלי". וכשנפל בשבי המלכים רדף אברהם אחריהם והציל את לוט מידיהם, אך לא לקחו לביתו אלא שלחו לסדום.

זאת אומרת - מסיק האדמו"ר - אמנם צריך להציל מסכנה גם את החילונים, אבל אח"כ חלילה להתחבר עמהם. צריך להיות טוב אל כל אחד, אך לא עם כל אחד!

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לתת זה לקבל

מהכיס ועף ברוח...!, והושיט לו את השטר.

האיש קלט את העניין. הוא לא ביקש נדבה, אבל ראו בעיניו את הערכתו לעזרה בסתר שאבי הציע לו, ובמיוחד לְדָרְךְ המכובדת בה אבי עשה את זה, כדי למנוע ממנו מבוכה לפני ילדיו. האיש חפן את ידו של אבי עם השטר בשתי ידיו, שפתיו שוב רעדו ונדמה היה לי שלחלוחית הצטברה בזווית עינו. בשקט הוא אמר לאבי: "תודה, תודה אדוני. אינך יודע כמה הערב הזה משמעותי למשפחתי ולי".

* * *

ואנחנו?

נסענו הביתה.

כמעט שכחתי לספר שעשרים הדולרים הללו היו כל הכסף שהיה בכיסו של אבי באותו הערב. הם היו מיועדים לרכוש לנו את הכרטיסים, ולפנק אותנו בצמר גפן מסוכר ופופקורן.

באותו ערב לא חוויתי את החוויה המתוכננת, אבל חוויתי בתמורה את חווית הנתינה שנצרכה בי וליוותה אותי כל חיי!

* * *

הגענו לסיפור באדיבות יהושע די-נור, אשר מסיים אותו עם תובנה מרעישת:

קראתי פעם מחקר **על נתינה** שערך פרופ' נורטון מאוניברסיטת הרווארד. הוא ביקש מהסטודנטים שבמחקר להוציא/לבזבז במהלך היום כמות מוגדרת של דולרים, על מה שהם רוצים. הוא ביקש מהם לציין את רמת אושרם בסוף היום בהשוואה לתחילת היום. הוא מצא שהסטודנטים שהוציאו את הכסף לא על עצמם וקנו מתנה למישהו, נתנו נדבה, תרמו, וכד' העידו על גידול ברמת אושרם הרבה יותר מאלה שבזבזו את הכסף על עצמם. ואת מסקנתו הוא הגדיר כך:

"כולנו גדלנו על ברכי סיסמאות שכסף אינו קונה אושר. אני רוצה להציע שכסף יכול להוסיף אושר, אבל... כאשר אינך מוציא את הכסף בהכרח על עצמך"

וזאת, בל-נשכת, רק פירות הנתינה מהם נהנים בעולם הזה. מלבד הקרן אשר שמורה לעולם הבא!

מאחר שניצבו בפנינו שתי גרסאות אודות בעלת המעשה הבא, נצטט אותו ללא שמות - מה שלא גורע מערכו של הסיפור הנפלא מאומה. מלבד שינויי עריכה מינימליים, מובאים הדברים כלשונם.

כשהייתי נערה צעירה אבי לקח אותי לגן-חיות כולל הצגות משעשעות שעושים עם החיות. עמדנו בתור לקופה לרכוש כרטיסים. בשלב מסוים הגענו קרוב לקופה כאשר לפנינו רק משפחה אחת.

הם היו משפחה גדולה בת עשר נפשות, כאשר כל הילדים, שמונה במספר, נראו לי מתחת לגיל 12. לבושם העיד שמצבם הכספי לא היה טוב, אם כי הם היו מסודרים ונקיים. אני זוכרת שהם השאירו עלי רושם רב, לא רק בגלל גודל המשפחה אלא בגלל נימוסיה.

הילדים עמדו מנומסים מאחורי ההורים, והתרגשותם הייתה בולטת כשפטפטו על הליצנים, הלוליינים והחיות שהם יִחְזו בהם עוד מעט. הנִחְתִּי שזה ביקורם הראשון בִּמְקוֹם כזה. הם היו כה נלהבים!

הוריהם עמדו לפניהם והביטו אחד בשני במבטי גאווה, מחויכים ממראה ילדיהם המתלהבים מהחוויה שמצפה להם עוד מעט.

האב פנה לקופאית: "שני כרטיסי מבוגרים ושמונה כרטיסי ילדים בבקשה. זו המשפחה שלי. הם מחכים בכיליון עיניים". הקופאית נקבה במחיר.

למשמע הסכום רעדו מעט שפתיו של האיש כְּשֶׁרָכַן קרוב יותר לקופה ושאל: "כמה... כמה אמרת?" הקופאית חזרה שוב על המחיר...

* * *

היה ברור לי מתגובתם שהם לא היו מוכנים להוצאה הזו, וגם לא הייתי בטוחה שהיה להם את הסכום הדרוש. המחשבה המידית שחלפה בראשי - 'מה... מה הוא יאמר לילדיו?'

אבי היה שותף למחזה כמוני. ראיתי אותו מפשפש בכיסו ואז... הוא שמט לרצפה שטר של \$20. זה היה אז סכום לא מבוטל, וגם אנחנו לא היינו משפחה שהממון מצוי בכיסה בשפע. ואז... כשהשטר על הרצפה... אבי התכופף, הרים את השטר, טפח לאיש על כתפו, ואמר לו: "סליחה אדוני... זה הרגע נפל לך

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**